

Isparta İli Yalvaç İlçesi'nin Sosyo-Demografik Yapısı

Hacer ÇELİK ATEŞ Deniz SARICA Kaan ERÇELEBİ

Süleyman Demirel Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, Isparta
Sorumlu yazar: hacerates@sdu.edu.tr

Geliş tarihi: 18.08.2015, Yayına kabul tarihi: 22.11.2015

Özet: Bu çalışmanın amacı, Akdeniz Bölgesi'nde yer alan Isparta ili Yalvaç ilçesine bağlı Yağcılar, İleği ve Hisarardı köylerinin sosyo-demografik yapılarını ele alarak bölgenin sosyal ve ekonomik yapısına ilişkin bilgiler sunmaktır. Çalışmanın içeriğinde köylerin demografik yapısına, bireylerin ikametgâh, sosyal ve ev hayatına ilişkin bilgilerine ve köylerin temel sorunlarına değinilmektedir. Çalışmanın materyalini Yağcılar, İleği ve Hisarardı köylerinde bulunan 70 haneden anket yöntemi ile toplanan veriler oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda yaş grubu dağılımına göre katılımcılar en fazla 22-30 yaş grubunun içerisinde yer almaktadır. Çoğunluğu evli ve lise mezunu olan bireylerin meslek dağılımında ilk sırayı çiftçilik ve sonrasında ise işçilik almaktadır. Gelir düzeyleri 800-1500 TL arasında olan katılımcıların sayısı oldukça fazladır. SSK ve Bağ-Kur'a kayıtlı birey oranı da %85'i bulmaktadır. Elde edilen araştırma bulgularına göre, çalışma alanında yaş grupları ve eğitim durumları ile gelir düzeyleri arasındaki ilişkide istatistiksel olarak bir farklılık görülmezken, cinsiyet ile gelir düzeyleri arasındaki ilişkide ise fark anlamlı bulunmuştur. Yaş, cinsiyet ve meslek arasındaki ilişkiye bakıldığında ise işçilerin tamamına yakınının 22-30 yaş grubunda yer aldığı, çiftçilerin ise genellikle 31-40 yaş aralığında ve erkek olduğu görülmüştür. Ayrıca yaş, cinsiyet ve medeni durum arasındaki ilişki ele alındığında, 22-30 yaş grubundaki kadın bireylerin genellikle bekâr oldukları sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Yalvaç, Demografi, Nüfus Yapısı, Sosyo-ekonomik

Socio-Demographic Structure of Yalvac District of Isparta Province, Turkey

Abstract: The aim of the study was to present some information on the region's social and economic structure by addressing the socio-demographic characteristics of Yagcilar, Ilegi and Hisarardi villages which is located in Mediterranean region, Yalvac district in Isparta province. In the context of the study, the demographic structure of the village, the information on residence, social and domestic life of the individuals, and the main issues of the villages were discussed. The material of the study consisted of data collected from 70 households in Yagcilar, Ilegi and Hisarardi villages with survey method. As a result of the research, the participants mostly took place in the 22-30 age group according to the distribution of age groups. Farming and workmanship took the first and second places respectively in the professional distribution of the individuals who were mostly married and high school graduate. The number of participants whose income level was between 800-1500 TL was quite high. The share of registered individuals to the Social Security Authority and Social Security Organisation for Artisans and the Self-employed was up to 85%. According to the research findings, the relationship between gender and income levels was statistically significant while there was no statistically significant difference between age groups, education status and income levels in the study area. When considered the relation between age, gender and profession, it was found that almost all the workers fell within the 22-30 age group, and farmers were usually male and in the 31-40 age group. Also, it was concluded that female individuals in the 22-30 age group were generally single when the relationship between age, gender and marital status was examined.

Key words: Yalvac, Demography, Population Structure, Socio-economic Status

Giriş

Genel anlamda nüfus; sınırları belli bir alanda, belirli bir zaman diliminde yaşayan bireylerin oluşturdukları topluluk olarak tanımlanmaktadır. Geçmişten günümüze var

olan toplulukların varlıklarını sürdürebilmeleri ve kalıcılıklarını koruyabilmeleri, o toplumun nüfus miktarına ve daha da önemlisi nüfusun kalitesine bağlıdır. Bir arada yaşayan toplulukların sosyal yapısını anlayabilmek açısından 'nüfusun gelişimi', 'alansal dağılışı', 'nüfus hareketleri', 'kır ve şehir nüfusu' ve 'eğitim durumu' gibi konuları ele almak oldukça önemlidir (Gümüş, 1998).

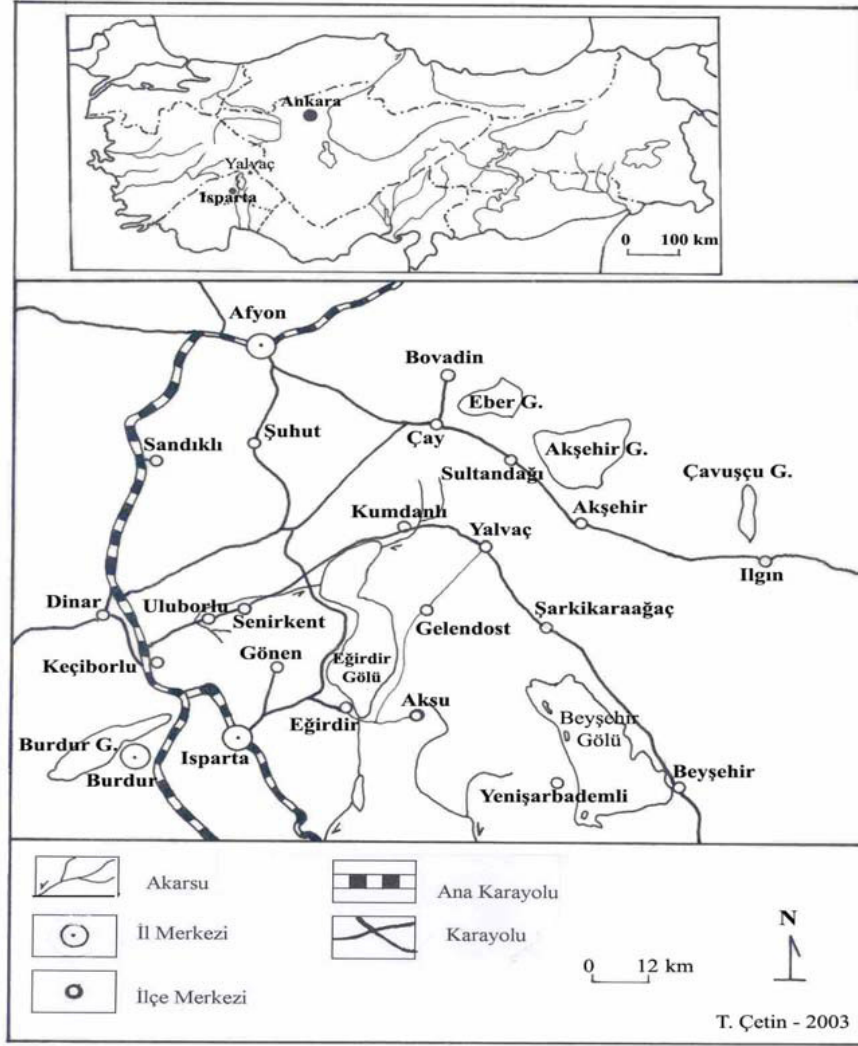
Nüfus konusuyla öncelikle nüfus bilimi anlamına gelen Demografi olmak üzere, Coğrafya, Ekonomi, Sosyoloji, Tarih, Biyoloji ve Tıp gibi bilim dalları ilgilenmektedir. Nüfusun büyüklüğünü, bileşimini ve dağılımını inceleyen demografi bilimi aynı zamanda bu değişkenlerin toplum üzerindeki etkilerini de ele almaktadır. Genel olarak bu incelemeleri bireylerin doğum, ölüm, evlilik ve göç hareketlerini ele alarak sayısal yöntemler aracılığı ile gerçekleştirmektedir. Ayrıca, demografi az gelişmiş bölgelerde ortaya çıkan nüfus problemlerini (nüfus artışından kaynaklı besin sağlama, sağlık hizmetleri, işsizlik, eğitim ve barınma gibi alanlardaki yetersizlikler) anlamamıza da yardımcı olmaktadır (Sharma, 2007).

Birleşmiş Milletlerin yayınlamış olduğu verilere göre, nüfus miktarı bakımından Türkiye dünya sıralamasında 18. sırada yer almaktadır. Türkiye nüfusu ülke yüzölçümü dikkate alınarak yorumlandığında ise, elde edilen nüfus yoğunluğu değeri "kalabalık olmayan ülkeler" kategorisindedir. Nüfus sayımlarında farklı yöntemler kullanılmaktadır ve kullanılan en yaygın iki metottan birisi 'direkt görüşme' diğeri ise 'kendi kendine sayım'dır. Seçilen yöntem ne olursa olsun; sosyal, kültürel, ekonomik ve demografik özellikler bakımından en kapsamlı ve güvenilir bilgileri sağlayan kaynaklar nüfus sayımlarıdır (Gümüş, 1998). Bir bölge veya ülkedeki toplulukların yaş, medeni hal, eğitim durumu, dil ve din gibi nüfus bilgilerinin elde edilmesi ekonomik ve sosyal politikaların belirlenmesi, kaynakların verimli kullanılması ve olası yatırımların doğru bir şekilde tayin edilmesi bakımından oldukça önemlidir (Yılmaz, 2005).

Mevcut literatüre bakıldığında, nüfus konusunda yapılan çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Bu alandaki eksikliği gidermek amacıyla daha fazla akademik çalışmaların yapılması konunun gelişimi bakımından büyük bir önem arz etmektedir. Literatüre katkı sağlamayı amaçlayan bu çalışma, Akdeniz Bölgesi'nde yer alan Isparta ili Yalvaç ilçesine bağlı Yağcılar, İleği ve Hisarardı köylerinin sosyo-demografik yapılarını ele alarak bölgenin sosyal ve ekonomik yapısına ilişkin bilgiler sunmaktadır. Çalışmanın içeriğinde köylerin demografik yapısına, bireylerin ikametgâh, sosyal ve ev hayatına ilişkin bilgilerine ve köylerin temel sorunlarına değinilmektedir.

Ekonomik açıdan hizmet ve ticaret sektörünün ağır bastığı Yalvaç ilçesinin adrese dayalı nüfus kayıt sistemi verilerine göre, nüfusu 1935 yılında 8 347 kişi iken 2014 yılında bu rakam 48 803 kişi olarak tespit edilmiştir (Çetin, 2003; TÜİK, 2015). Bu verilere göre, 1935-2014 yılları arasındaki 79 yıllık süreçte şehir nüfusu 6 kata yakın (40 456 kişi) artış göstermektedir. Ayrıca, nüfus bakımından Yalvaç, Merkez ilçeden sonra Isparta'nın en büyük ilçesi konumundadır. Var olan doğal ve beşeri kaynakların etkili ve doğru bir şekilde kullanılması, Yalvaç ilçesinin yakın gelecekte hizmet, ticaret ve sanayi alanlarında önemli bir merkez olma potansiyelini arttıracaktır (Çetin, 2003). Diğer yandan nüfus hareketliliğinin fazla olması ve göç olayının en fazla yaşandığı ilçe olması bakımlarından araştırma bölgesi Yalvaç olarak belirlenmiştir. İlçeyi sosyo-ekonomik olarak temsil edebilecek şekilde üç köy (Hisarardı, İleği, Yağcılar) gayeli olarak belirlenmiştir.

Araştırmamızın gerçekleştiği Yalvaç ilçesi, Türkiye'nin güneybatısında bulunan Akdeniz Bölgesi'nin kuzeyinde yer alan Göller Yöresi'nde, Isparta İli sınırları içerisinde yer almaktadır. Doğusunda Akşehir (Konya), batısında Senirkent (Isparta) ve Çay (Afyon), kuzeyinde Sultandağı (Afyon) ve güneyinde Şarkıkaraağaç ile Gelendost (Isparta) ilçeleri bulunmaktadır (bkz. Şekil 1).

Şekil 1. Yalvaç ilçesi konum haritası (Çetin, 2003)

Figure 1. Yalvac district location map

Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK) 2014 yılı verilerine göre Türkiye'nin nüfusu 78 milyona yakındır. Nüfusun cinsiyete göre dağılımı ele alındığında, erkek nüfusunun Türkiye genelinde küçük bir farkla da olsa daha yüksek olduğu görülmektedir. Nüfusun %0.54'ünü oluşturan Isparta il nüfusunda ise kadın nüfusu erkek nüfusundan fazladır. Isparta'nın nüfusu il/ilçe merkezi ve belde/köy nüfusu olarak ayırırsak %70'ini il/ilçe merkezi %30'unu ise belde/köy nüfusu oluşturmaktadır. Isparta'nın Yalvaç ilçesine bağlı Hisarardı, İleği ve Yağcılar köylerinin nüfus dağılımına bakıldığında, belde/köy nüfusunun içindeki payları sırası

ile %0.28, %0.14 ve %0.58'dir. Hisarardı ve Yağcılar köylerinde kadın nüfusun erkek nüfusundan fazla olduğu görülürken; İleği köyünde erkek nüfusu kadın nüfusundan daha fazladır. Bu köylerden Yağcılar ovada, İleği sırta ve Hisarardı vadide bulunmaktadır. İleği köyünün ilçe merkezine uzaklığı 11 km, Yağcılar'ın 6 km ve Hisarardı'nın ise 2 km'dir. Köylerdeki hane sayısı sırasıyla, nüfus ile orantılı olarak Yağcılar'da 327, Hisarardı'da 320 ve İleği'de 50'dir. Ayrıca bu köylerde yetiştirilen başlıca ürünler buğday, arpa, kiraz ve elmadır (TUİK, 2015).

Çizelge 1. 2014 Yılı Türkiye ve Isparta İli Nüfus Bilgileri
Table 1. Turkey and Isparta province population data in 2014

Yer/Location	Toplam/Total	Erkek Male	Kadın Female
Türkiye - toplam nüfus Turkey- total population	77 695 904	38 984 302	38 711 602
Isparta - il nüfusu Isparta- provincial population	418 780	208 837	209 943
Isparta - il/ilçe merkezleri nüfusu Isparta- province/district centres' population	294 030	147 200	146 830
Isparta - belde ve köyler nüfusu Isparta- town and villages population	124 750	61 637	63 113
Hisarardı	348	168	180
İleği	172	91	81
Yağcılar	734	362	372

Kaynak: TÜİK (2015)

Materyal ve Metot

Araştırmada Isparta ili Yalvaç ilçesine bağlı Yağcılar, İleği ve Hisarardı köyleri çalışma alanı olarak belirlenmiştir. Çalışmanın materyalini oluşturan birincil veriler, 2014 yılında seçili üç köyde bulunan 70 haneden anket yöntemi ile toplanmıştır. Ayrıca çalışmada TÜİK' ten alınan ikincil verilerden de yararlanılmıştır.

Örnek hacmi (anket uygulanacak hane sayısı) tespitinde, benzer konularda genellikle nüfus hacminin en az %3 alınması yeterlidir ancak örnek hacminin birim sayısı arttıkça evreni temsil etme yeteneği de artmaktadır (Yamane, 1967; Sümbüloğlu ve Sümbüloğlu, 1998). Bu nedenle çalışma

alanında yer alan toplam 697 hanenin %10 örnek hacmi alınarak yaklaşık 70 haneye anket yapılması planlanmıştır. Çalışma kapsamındaki hanelere 70 adet anket formu tesadüfi olarak dağıtılmıştır. Veriler SPSS istatistik paket programı ve MS Excel programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde oransal dağılımlar, kare-kare ve Multiple Correspondence Analysis (MCA) kullanılmıştır.

Araştırma Bulguları

Demografik Yapı

Yalvaç ilçe merkezinin ve köylerin TÜİK 2014 yılı verilerine göre cinsiyet, yaş grubu ve medeni durum dağılımı şöyledir;

Çizelge 2. 2014 yılı Yalvaç ilçesinin cinsiyet ve yaş grubu bilgileri
Table 2. The gender and age data of Yalvac district in 2014

Cinsiyet/Gender	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80+
Toplam/Total	6 112	7 702	6 644	6 429	6 099	6 131	5 008	2 963	1 713
Erkek/Male	3 134	3 835	3 402	3 255	2 998	2 937	2 353	1 270	698
Kadın/Female	2 978	3 869	3 242	3 174	3 101	3 194	2 655	1 693	1 015

Kaynak: TÜİK (2015)

Yalvaç ilçe nüfusunun yaş dağılımına bakıldığında, nüfusun en büyük kısmını 10 ila 19 yaş aralığı oluşturmaktadır. 70 yaş altı diğer yaş grupları sayı bakımından birbirine çok yakındır. 70 yaş ve üzeri nüfus ise, nüfusun çok küçük bir kesimini oluşturmaktadır. Bu da bize Yalvaç ilçesinin genç bir nüfusa sahip olduğunu

göstermektedir. Ayrıca cinsiyet dağılımı açısından Yalvaç nüfusu incelendiğinde, erkek ve kadın nüfusunun birbirine orantılı olduğu görülmektedir. Yalnızca 80 yaş üstü erkek nüfusu kadın nüfusunun sayıca oldukça altında bulunmaktadır (TÜİK, 2015).

Çizelge 3. 2013 yılı Hisarardı, İleği ve Yağcılar köylerinin cinsiyet ve yaş grubu bilgileri
Table 3. The gender and age data of Hisarardı, İleği and Yağcılar villages in 2013

Köy/Village	Cinsiyet/Gender	0-14	15-64	65+
Hisarardı	Toplam/Total	90	298	109
	Erkek/Male	47	134	43
	Kadın/Female	43	164	66
İleği	Toplam/Total	48	162	27
	Erkek/Male	22	79	12
	Kadın/Female	26	83	15
Yağcılar	Toplam/Total	298	528	84
	Erkek/Male	147	248	42
	Kadın/Female	151	280	42

Kaynak: TUİK (2013).

Çizelge 4. 2013 yılı Hisarardı, İleği ve Yağcılar köylerinin cinsiyet ve medeni durum bilgileri

Table 4. The gender and marital status data of Hisarardı, İleği and Yağcılar villages in 2013

Köy Village	Cinsiyet Gender	Hiç evlenmedi Not married	Evli Married	Boşandı Divorced	Eşi Öldü Widow(er)
Hisarardı	Toplam/Total	48	178	18	54
	Erkek/Male	37	89	9	8
	Kadın/Female	11	89	9	46
İleği	Toplam/Total	28	112	2	16
	Erkek/Male	19	57	2	6
	Kadın/Female	9	55	0	10
Yağcılar	Toplam/Total	136	364	21	56
	Erkek/Male	85	182	7	7
	Kadın/Female	51	182	14	49

Kaynak: TUİK (2015)

Hisarardı, İleği ve Yağcılar köylerinin yaş grubu ve cinsiyet dağılımı ele alındığında daha çok orta yaşlı bireylerin bulunduğu ve kadın nüfusunun az da olsa erkek nüfusuna oranla fazla olduğu görülmektedir (TUİK, 2013) (bkz. Çizelge 3). TUİK 2013 yılı verilerine dayanarak çalışmanın yapıldığı köylere medeni durum

açısından bakıldığında ise, köylerde hiç evlenmeyenlerin sayısının erkek nüfusta daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Evliliklerde eşini kaybedenler ise büyük oranla kadınlar olmuştur. Ayrıca en az boşanmanın görüldüğü köy İleği köyüdür (TUİK, 2015) (bkz. Çizelge 4).

Çizelge 5. Hisarardı, İleği ve Yağcılar köylerinin yaş gruplarına göre gelir düzeyleri
Table 5. Income levels by age groups in Hisarardı, İleği and Yağcılar villages

Yaş grubu Age group	Tanımlayıcı istatistik Descriptive statistics	Gelir düzeyi (TL) Income level (TL)			Toplam Total	Anlamlılık Significance
		800-1500	1501-2250	2251+		
22-30	f	17	3	8	28	X ² =10.63 P=0.10
	%	60.7	10.7	28.6	100.0	
31-40	f	10	4	1	15	
	%	66.7	26.7	6.7	100.0	
41-50	f	4	7	4	15	
	%	26.7	46.7	26.7	100.0	
51+	f	6	4	2	12	
	%	50.0	33.3	16.7	100.0	

Yapılan anket çalışmalarından elde edilen sonuçlara göre, 22-30 ve 31-40 yaş gruplarının büyük çoğunluğu (sırasıyla %60.7 ve %66.7) ile 51+ yaş grubunun yarısı 800-1500 TL arasında gelire sahipken, 41-50 yaş grubu katılımcıların yarısına

yakını (%46.7) 1501-2250 TL arasında gelir düzeyine sahiptir. Ancak bireylerin yaş gruplarına göre gelir düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Çizelge 6. Hisarardı, İleği ve Yağcılar köylerinin eğitim durumuna göre gelir düzeyleri
Table 6. Income levels by educational attainment in Hisarardı, İleği and Yağcılar villages

Eğitim durumu Education status	Tanımlayıcı istatistik Descriptive statistics	Gelir düzeyi (TL) Income level (TL)			Toplam Total	Anlamlılık Significance
		800-1500	1501-2250	2251+		
İlkokul Primary	f %	12 66.7	4 22.2	2 11.1	18 100.0	$X^2=15.17$ $P=0.06$
Ortaokul Secondary	f %	3 50.0	1 16.7	2 33.3	6 100.0	
Lise High school	f %	21 58.3	10 27.8	5 13.9	36 100.0	
Lisans Undergraduate	f %	1 11.1	3 33.3	5 55.6	9 100.0	
Lisansüstü Graduate	f %	0 0	0 0	1 100.0	1 100.0	

Katılımcıların gelir düzeyleri eğitim durumları dikkate alınarak incelendiğinde, ilkokul mezunlarının %66.7'sinin geliri 800-1500 TL arasında yer alırken lisans mezunlarının yalnızca %11.1'i bu gelir düzeyine sahiptir. Lisansüstü mezunlarının tamamının gelir düzeyi ise 2251 TL

üzerindedir. Elde edilen sonuçlara göre, eğitim düzeyi arttıkça gelir düzeyinin de arttığı görülmektedir. Ancak bireylerin gelir düzeyleri eğitim durumları arasında istatistiksel olarak farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Çizelge 7. Hisarardı, İleği ve Yağcılar köylerinin cinsiyet durumuna göre gelir düzeyleri
Table 7. Income levels by gender in Hisarardı, İleği and Yağcılar villages

Cinsiyet Gender	Tanımlayıcı istatistik Descriptive statistics	Gelir düzeyi (TL) Income level (TL)			Toplam Total	Anlamlılık Significance
		800-1500	1501-2250	2251+		
Erkek Male	f %	27 46.6	16 27.6	15 25.9	58 100.0	$X^2=6.10$ $P=0.05$
Kadın Female	f %	10 83.3	2 16.7	0 0	12 100.0	

Kadın bireylerin oldukça büyük bir bölümü (%83.3) en düşük gelir aralığı olan 800-1500 TL arasında yer almaktadır. Erkek bireylerin ise yarısına yakını (%46.6) bu gelir aralığında kazanç elde etmektedir. Erkek nüfusun %25.9'u 2251 TL üzerinde

gelir elde ederken kadın bireylerin hiçbiri bu düzeyde bir gelire sahip değildir. Elde edilen sonuçlarda gelir düzeyleri arasında cinsiyete göre istatistiksel olarak fark anlamlı bulunmuştur ($p=0.05$).

Çizelge 8. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri
Table 8. Socio-demographic features of participants

Değişkenler/Variables		Hisarardı		Yağcılar		İleği		Toplam/Total	
		%	f	%	f	%	f	%	f
Cinsiyet Gender	Erkek/Male	26	37.1	26	37.1	6	8.5	58	82.8
	Kadın/Female	4	5.7	4	5.7	4	5.7	12	17.2
	Toplam/Total	30	42.8	30	42.8	10	14.4	70	100.0
Yaş Age	22-30	11	15.7	13	18.5	4	5.7	28	39.9
	31-40	7	10.0	6	8.5	2	2.8	15	21.4
	41-50	4	5.7	8	11.4	3	4.2	15	21.4
	51+	8	11.4	3	4.2	1	1.4	12	17.3
	Toplam/Total	30	42.9	30	42.9	10	14.2	70	100.0
Medeni durum Marital status	Evli/Married	18	25.7	19	27.1	6	8.5	43	61.4
	Bekâr/Single	12	17.1	11	15.7	3	4.2	26	37.2
	Dul/Widow(er)	0	0	0	0	1	1.4	1	1.4
	Toplam/Total	30	42.9	30	42.9	10	14.2	70	100.0
Eğitim durumu Education level	İlkokul/Primary	12	17.1	4	5.7	2	2.8	18	25.7
	Ortaokul/Secondary	0	0	4	5.7	2	2.8	6	8.5
	Lise/High school	16	22.8	17	24.2	3	4.2	36	51.4
	Lisans/Undergraduate	2	2.8	5	7.1	2	2.8	9	12.8
	Lisansüstü/Graduate	0	0	0	0	1	1.4	1	1.4
Toplam/Total	30	42.9	30	42.9	10	14.2	70	100.0	
Meslek Profession	Çiftçi/Farmer	10	14.2	16	22.8	4	5.7	30	42.8
	İşçi/Employee	10	14.2	10	14.2	2	2.8	22	31.4
	Serbest meslek/Self-	2	2.8	0	0	2	2.8	4	5.7
	Emekli/Retired	2	2.8	1	1.4	0	0	3	4.2
	Esnaf/Craftsmen	2	2.8	0	0	1	1.4	3	4.2
	Memur/Public servant	4	5.7	3	4.2	1	1.4	8	11.4
Toplam/Total	30	42.9	30	42.9	10	14.2	70	100.0	
Gelir durumu (TL) Income level (TL)	800-1500	19	27.1	12	17.1	6	8.5	37	52.8
	1501-2250	8	11.4	9	12.8	1	1.4	18	25.7
	2251+	3	4.2	9	12.8	3	4.2	15	21.4
	Toplam/Total	30	42.9	30	42.9	10	14.2	70	100.0
Sosyal güvence Social security	SSK*	15	21.4	11	15.7	6	8.5	32	45.7
	Bağ-Kur**	10	14.2	15	21.4	4	5.7	29	41.4
	Emk. Sandığı***	5	7.1	4	5.7	0	0	9	12.8
	Toplam/Total	30	42.9	30	42.9	10	14.2	70	100.0

*SSK: Social security authority, **Bağ-Kur: Social security organisation for artisans and the self-employed, ***Emk. Sandığı: Government retirement fund.

Araştırmaya konu olan Hisarardı, İleği ve Yağcılar köylerinin sosyo-demografik özellikleri Çizelge 8'de ayrıntılı bir şekilde sunulmuştur. Çoğunluğunu 22-30 yaş bireylerin oluşturduğu (%39.9) çalışmada erkek bireylerin oranı %82.8 iken, kadın bireylerin oranı %17.2 olarak belirlenmiştir. Katılımcıların yarısından fazlası evli (%61.4) ve lise mezunudur (%51.4). Bunun yanı sıra eğitim durumu lisansüstü olan bireylerin yüzdesi yalnızca %1.4'tür.

Bireylerin yaygın olarak sahip olduğu mesleklere bakıldığında, katılımcıların %42.9'unun çiftçilik ile uğraştığı görülmektedir. Çiftçiliği sırasıyla işçilik (%31.4) ve memurluk (%11.4) takip etmektedir. Ayrıca ankete katılan fertlerin yarıdan fazlasının (%52.8) 800-1500 TL arasında aylık gelire sahip olduğu ve %45.7'sinin SSK, %41.4'ünün Bağ-Kur, %12.8'inin Emekli Sandığında kayıtlı olduğu görülmektedir.

Çalışmanın yapıldığı köyler ayrı ayrı incelendiğinde, ankete katılan Hisarardı bireylerinin %86.7'sini erkek, %13.3'ünü ise kadın nüfus oluşturmaktadır. Çalışmanın genelinde olduğu gibi Hisarardı köyünde de araştırmaya en fazla katılım 22-30 yaş grubundan (%36.7) olmuştur ve katılımcıların yarıdan fazlası (%60) evlidir. Aynı zamanda katılımcıların büyük çoğunluğunu ilkokul (%40) ve lise (%53.3) mezunları oluşturmaktadır. Ankete katılan Hisarardı nüfusunun mesleki durumları ele alındığında tespit edilen en yaygın meslekler çiftçilik (%33.3) ve işçilik (%33.3)'tir. Bu meslekleri %13.3'lük bir oranla memurluk takip etmektedir. Katılımcıların yaklaşık olarak 2/3'ü 800-1500 TL aralığında gelir düzeyine sahipken yalnızca %9.8'lik bir kesim 2251 TL ve üzeri gelire sahiptir.

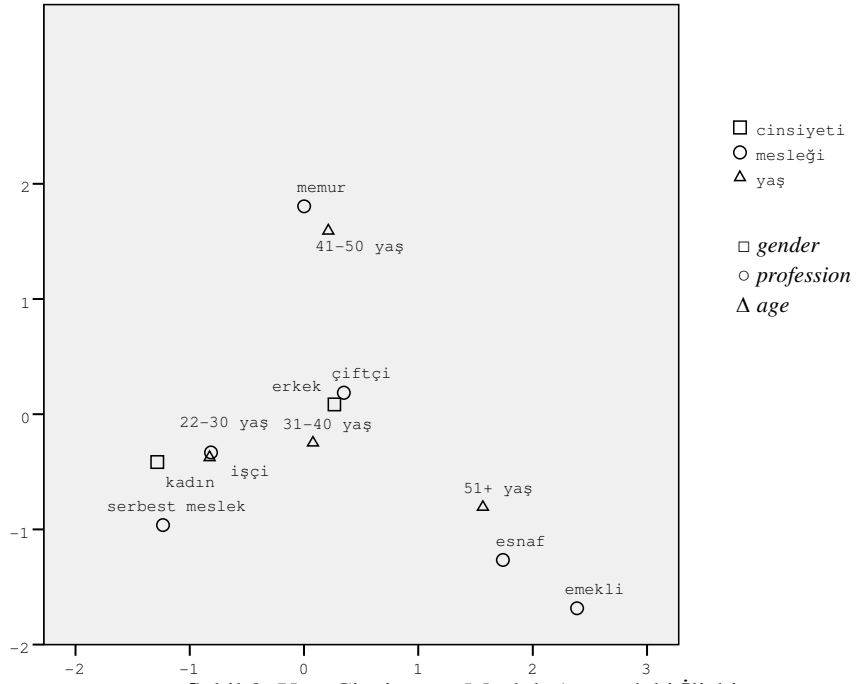
Benzer bir şekilde ankete katılan Yağcılar köyü bireylerinin büyük çoğunluğu erkektir (%86.7) ve 22-30 yaş aralığındadır. %63'ü evli olan katılımcıların çoğunluğunu lise mezunları oluşturmaktadır. Hisarardı köyü bireyleri arasında ortaokul mezunu yer almazken, Yağcılar köyü bireylerinin yaklaşık %14'ü ortaokul mezunudur. Her iki köyde de lisansüstü eğitim gören fert bulunmamaktadır. Çiftçilik bu köyde de yapılan en yaygın meslektir. Yağcılar köyündeki gelir dağılımının Hisarardı köyüne kıyasla daha dengeli olduğu görülmektedir. 800-1500 TL arasında gelire sahip olanların oranı %60, 1501-2250 TL aralığında geliri olanların oranı %10 ve 2251 TL üzerinde gelir düzeyine sahip olanların oranı ise %30'dur. Hisarardı köyündeki

katılımcıların yarısı SSK sosyal güvencesine sahipken Yağcılar köyü bireylerinin yarısı Bağ-Kur'a sahiptir.

İleği köyü incelendiğinde, diğer iki köyde de olduğu gibi ankete katılan bireylerin büyük çoğunluğu erkek (%60) olarak belirlenmiştir. İleği köyünde diğer köylerden farklı olarak katılımcıların %10'unu eşinden boşanmış veya eşini kaybetmiş bireyler oluşturmaktadır. %60'ı evli bireylerden oluşan katılımcılar farklı düzeylerde eğitim seviyelerine sahiptir. Ankete dâhil olan katılımcılar arasında lisansüstü eğitim almış olanlar yalnızca İleği köyünde ikamet etmektedir ve İleği nüfusun %10'unu oluşturmaktadır. İleği köyünde yaşayan katılımcıların çoğunluğunun uğraştığı iş çiftçilik olmakla birlikte 800-1500 TL arasında gelire sahip olanların oranı %60, 1501-2250 TL arasında geliri olanların oranı %10, 2251 TL ve üzerinde kazancı olanların oranı ise %30'dur. Son olarak katılımcıların %60'ı SSK, %40'ı da Bağ-Kur sağlık güvencesine sahiptir.

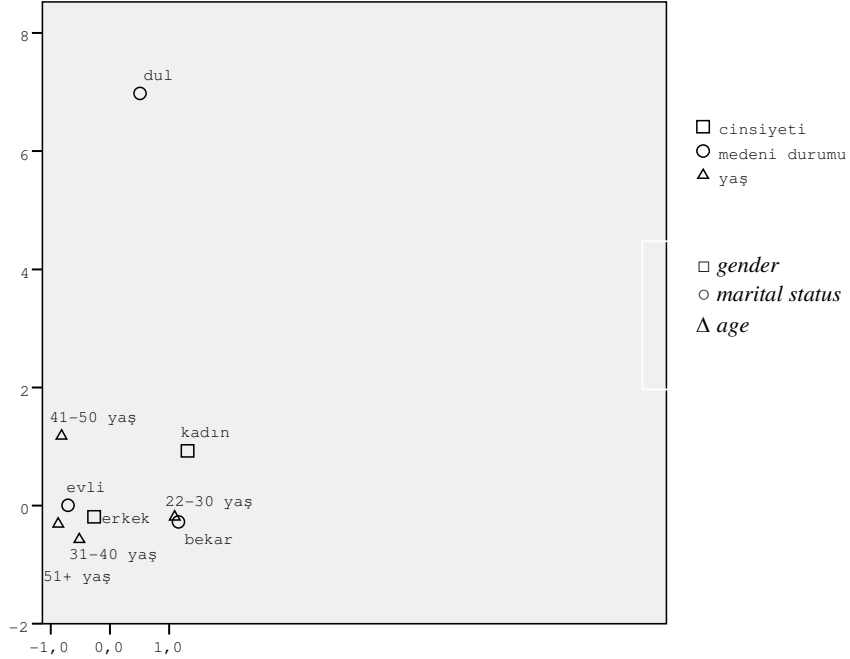
Yaş, Cinsiyet ve Meslek Arasındaki İlişki

Elde edilen veriler ışığında yaş, cinsiyet ve meslek arasındaki ilişkiye bakıldığında, işçilerin tamamına yakınının 22-30 yaş grubunda yer aldığı görülmektedir. Çiftçilerin ise geneli 31-40 yaş grubundadır ve çoğunlukla erkektir. Esnaf ve emekli grubu genel olarak 51 ve üstü yaş grubunda yer alırken memur olarak çalışan kesim 41-50 yaş aralığında bulunmaktadır.

Şekil 2. Yaş, Cinsiyet ve Meslek Arasındaki İlişki
Figure 2. Relation between age, gender and profession

Yaş, Cinsiyet ve Medeni Durum Arasındaki İlişki

Şekil 3. Yaş, cinsiyet ve medeni durum arasındaki ilişki
Figure 3. Relation between age, gender and marital status

Yaş, cinsiyet ve medeni durum arasındaki ilişki ele alındığında, bekârların genellikle 22-30 yaş grubunda ve kadın oldukları görülmüştür. 31-40 yaş grubu ve

51+ yaş grubundaki erkeklerin ise çoğunlukla evli oldukları sonucuna varılmıştır.

Çizelge 9. Katılımcıların ikametgâh bilgileri
Table 9. Residential data of participants

Değişkenler/Variables		Toplam/Total							
		f	%	f	%	f	%	f	%
Kaç yıldır bu köyde yaşıyor? How many years has she(he) lived in the village?	1-15	7	10.0	6	8.5	4	5.7	17	24.2
	16-30	11	15.7	13	18.5	2	2.8	26	37.2
	31-45	6	8.5	6	8.5	3	4.2	15	21.4
	45+	6	8.5	5	7.1	1	1.4	12	17.2
	Toplam/Total	30	42.9	30	42.9	10	14.2	70	100.0
Daha önce nerede yaşıyordu? Where did she(he) live before?	Isparta	4	5.7	7	10.0	0	0	11	15.9
	İstanbul	2	2.8	0	0	0	0	2	2.8
	Hisarardı	23	32.8	0	0	0	0	23	32.9
	Antalya	0	0	1	1.4	0	0	1	1.4
	Yağcılar	0	0	20	28.5	0	0	20	28.6
	İleği	0	0	0	0	7	10.0	7	10.0
	Eğirdir	0	0	0	0	1	1.4	1	1.4
	Ege Böl.	0	0	0	0	1	1.4	1	1.4
	Ankara	0	0	1	1.4	1	1.4	2	2.8
	Yalvaç	1	1.4	1	1.4	0	0	2	2.8
Toplam/Total	30	42.9	30	42.9	10	14.2	70	100.0	
Şu an nerede yaşıyor? Where does he live currently?	Hisarardı	29	41.4	0	0	0	0	29	41.5
	İstanbul	0	0	0	0	1	1.4	1	1.4
	Yağcılar	0	0	30	42.8	0	0	30	42.9
	İleği	0	0	0	0	9	12.8	9	12.8
	Yalvaç	1	1.4	0	0	0	0	1	1.4
Toplam/Total	30	42.9	30	42.9	10	14.2	70	100.0	
Köyünde kalma amacı? What is the purpose of staying in the village?	İş/Work	22	31.4	23	32.8	5	7.1	50	71.5
	Memleket/Hometown	6	8.5	7	10.0	4	5.7	17	24.3
	Aile/Family	1	3.3	0	0	1	10.0	2	2.8
	Tatil/Holiday	1	3.3	0	0	0	0	1	1.4
	Toplam/Total	30	42.9	30	42.9	10	14.2	70	100.0

Anket çalışmasına katılan bireylerin ikametgâh durumlarına bakıldığında, %24.2'sinin 1-15 yıldır, %37.2'sinin 16-30 yıldır, %21.4'ünün 31-45 yıldır ve %17.2'sinin ise 45 yıldan daha uzun bir süredir kendi köyünde yaşadığı görülmektedir. Katılımcılar arasında yalnızca 1 kişi Yalvaç'ta 1 kişi de İstanbul'da ikamet etmektedir. Geri kalan katılımcıların büyük çoğunluğu uzun süredir kendi köylerinde yaşamaktadır. Bireylerin büyük bir kesimi yaşadığı yerde iş amacıyla bulunurken, bir bölümü de memleketi olduğu için bulunduğu yerleşim yerinde hayatını sürdürmektedir.

Çalışma dâhilindeki Hisarardı köyünün bireyleri tarafından cevaplanan anket sonuçlarına göre, katılımcıların %23.3'ü 1-

15 yıldır, %36.7'si 16-30 yıldır, %20'si 31-45 yıldır ve geri kalan %20'si de 45+ yıldır bu köyde yaşamaktadır. Katılımcılardan yalnızca biri Yalvaç ilçesinde yaşadığını bildirmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu (%76.5) daha önceden de Hisarardı köyünde yaşadığını beyan ederken, %13.3'ü Isparta'da, %6.5'i de İstanbul'da yaşadığını ifade etmiştir. Çoğunluğun Hisarardı köyünde yaşama amacı işidir. Bir kısım katılımcı da memleketi olduğu için Hisarardı köyünde hayatını sürdürmektedir.

Yağcılar köyü katılımcılarının verdiği cevaplara bakıldığında, bireylerin yarısına yakınının 16 ila 30 yıl arasında bu köyde ikamet ettikleri görülmektedir. Bahsi geçen bireyler Yağcılar köyünden önce yaşamlarını Isparta (%23.3), Yalvaç (%3.3)

ve Antalya’da (%3.3) sürdürmüşlerdir. Şu an itibariyle tamamı Yağcılar köyünde yaşayan bireylerin bu köyde yaşamalarının birincil sebebi, Hisarardı köyünde olduğu gibi, iştir (%76.5). %23.3’lük bir kesimde memleketi olduğu için bu köyde yaşamayı tercih etmektedir.

Sonuçlara göre, ankete katılan İleği bireylerinin %40’lık bir bölümü 1-15 yıldır bu köyde yaşamaktadır. İleği köyünden önce yaşadıkları yerleşim yeri olarak katılımcılardan 1 kişi Ankara, 1 kişi Eğirdir ve 1 kişi de Ege Bölgesi’ni bildirmiştir. Şu an bir kişi dışında bireylerin tamamı bu köyde yaşamaktadır ve yaşama nedenleri diğer köylerde olduğu gibi genel olarak doğup büyüdüğü yer olması (%40) ve geçim kaynaklarının bu köyde bulunmasıdır (%50).

Sosyal ve Ev Hayatı

Ankete katılan bireylerin sosyal ve ev hayatı incelendiğinde, öncelikli olarak bireylerin tamamının evde yaşadığı ve yarısından fazlasının (%55.7) yaşadığı evin kendine ait olduğu görülmektedir. Katılımcıların %44.3’lük bir bölümü evde 1-2 kişi yaşarken, %47.1’lik bir bölümü de 3-4 kişi yaşamakta, geri kalan %8.6’sı ise 5-6 kişi olarak yaşamaktadır. Bireylerin %41.4’ü ev içerisinde karar alma mercisinin kendisi olduğunu ifade ederken, %38.6’sı eşi ile birlikte aldığını belirtmektedir. Katılımcıların oldukça büyük bir kısmının sağlıklarında bir sorun bulunmamaktadır. Daha önce de belirtildiği gibi temel geçim kaynaklarının başında tarım gelmektedir.

Çizelge 10. Sosyal ve ev hayatı ile ilgili bilgiler

Table 10. Social and domestic life data

Değişkenler/Variables	Hisarardı		Yağcılar		İleği		Toplam/Total		
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Evin kira durumu	Kira/Rent	16	22.8	12	17.1	3	4.2	31	44.3
Rental status of house	Kendime ait/My own	14	20	18	25.7	7	10	39	55.7
	Toplam/Total	30	42.9	30	42.9	10	14.2	70	100.0
Evde kaç kişi kalıyorsunuz?	1-2	18	25.7	10	14.2	3	4.2	31	44.3
How many people do you live in the house?	3-4	11	15.7	18	25.7	4	5.8	33	47.1
	5-6	1	1.4	2	2.8	3	4.2	6	8.6
	Toplam/Total	30	42.9	30	42.9	10	14.2	70	100.0
Evde kararları nasıl alırsınız?	Kendim/Myself	15	21.4	11	15.7	3	4.2	29	41.4
How do you take decisions at home?	Eşimle beraber/With my partner	11	15.7	11	15.7	5	7.1	27	38.5
	Eşim ve çocuklarla/With my partner and children	2	2.8	8	11.4	1	1.4	11	15.7
	Aile büyükleriyle/With family elders	2	2.8	0	0	1	1.4	3	4.2
	Toplam/Total	30	42.9	30	42.9	10	14.2	70	100.0
Sağlık sorununuz var mı?	Var/Existent	5	7.1	2	2.8	2	2.8	9	12.9
Do you have health issues?	Yok/Non-existent	25	35.8	28	40	8	11.4	61	87.1
	Toplam/Total	30	42.9	30	42.9	10	14.2	70	100.0

Çalışmanın yapıldığı üç köy ayrı ayrı ele alındığında, Yağcılar ve İleği köylerinin anket sonuçları birbirleriyle paralellik göstermektedir. Hisarardı köyünde, katılımcıların yarısından fazlasının evi kiradır. Bireylerin %60’lık bir bölümü evde 1-2 kişi, %36.7’si de 3-4 kişi yaşamaktadır. Kişilerin yarısı evde kararları kendisi alırken, %36.7’si ise eşi ile birlikte

almaktadır. Ayrıca katılımcıların oldukça büyük bir kısmının sağlıklarında herhangi bir sorun bulunmamaktadır. Bireylerin %20’sinin ana gelir kaynağı devletten aldığı maaş, %36.7’sinin tarım ve %23.3’ünün ana gelir kaynağı çiftçiliktir. Geri kalan %20’lik kesim ise farklı gelir kaynaklarına sahiptir.

Yağcılar köyünde ise katılımcıların %60’ının evi kendisine ait olup, yarısından

fazlasının evinde ikamet eden kişi sayısı 3 ila 4 arasındadır. Bireylerin %36.7'si evde kararları kendisi, %36.7'si eşi ile birlikte, %26.7'si de eşi ve çocukları ile birlikte almaktadır. Bireylerin yaklaşık %84'ü sağlıklarında herhangi bir sorun yaşamamaktadır ve büyük çoğunluğunun gelir kaynağı sigortalı maaş (%33.3) ve tarımdır (%40).

Benzer bir şekilde İleği bireylerinin %70'i kendine ait evde kalmaktadır. Katılımcıların %30'u evde 1-2 kişi, %40'ı 3-4 kişi, %30'u ise 5-6 kişi kalmaktadır. Bireylerin %87'sinin sağlığında herhangi bir problem yoktur. Son olarak, katılımcıların %40'ının ana gelir kaynağı tarımdır, diğer kişiler de farklı türde gelir kaynaklarına sahiptirler.

Çalışma ve Köy Hayatı

Elde edilen anket sonuçlarına göre çalışma ve köy hayatı incelendiğinde, katılımcıların %42.8'inin tarımsal bir uğraşa sahip olduğu ve %70'inin ek geliri bulunmadığı gözlemlenmiştir. Ankete katılan bireylerin büyük bir bölümü ekonomik sıkıntısı olmadığını düşünürken, %14.2'si tarımda geleceğini iyi görmekte, %28.6'sı ise kötü görmektedir. %57.2'lik büyük bir kesim bu konuda herhangi bir fikre sahip olmadığını belirtmektedir.

Katılımcılar köylerindeki en büyük sorunlarının eğitim (%42) ve işsizlik (%20.3) olduğu görüşündedir. Bunları ulaşım sorunu (%17.4) takip etmektedir. Tarımdaki en önemli sorunlar ise sırasıyla maliyet (%40), ilaçlama (%24.2) ve sulama (%10) olarak görülmektedir.

Çizelge 11. Çalışma ve köy hayatı ile ilgili bilgiler

Table 11. Working and village life

Bilgiler/Information	Alt değişkenler Sub-variables	f	%
Tarımsal uğraşınız var mı? Do you have any agricultural occupation?	Evet/Yes	30	42.8
	Hayır/No	40	57.2
	Toplam/Total	70	100.0
Ek gelir durumu Additional income status	Var/Existent	21	30.0
	Yok/Non-existent	49	70.0
	Toplam/Total	70	100.0
Ekonomik sıkıntınız var mı? Do you have economic issues?	Var/Existent	11	15.7
	Yok/Non-existent	59	84.3
	Toplam/Total	70	100.0
Tarımda geleceğinizi nasıl görüyorsunuz? How do you see your future in agriculture?	İyi/Good	10	14.2
	Kötü/Bad	20	28.6
	Fikrim yok/No idea	40	57.2
	Toplam/Total	70	100.0
Sizce köyün en önemli sorunu nedir? What is the most important issue in the village?	Eğitim/Education	29	42.0
	Ulaşım/Transportation	12	17.4
	Sağlık/Health	5	7.2
	İşsizlik/Unemployment	14	20.3
	Yol/Road	5	7.2
	Nüfus/Population	2	2.9
	İmkânlar kısıtlı/Limited oppotunities	2	2.8
	Sorun yok/No problem	1	1.4
	Toplam/Total	70	100.0
	Sizce tarımdaki en büyük sorun nedir? What is the biggest issue in agriculture?	İlaçlama/Disinfection	17
Sulama/Irrigation		7	10.0
Maliyet/Cost		28	40.0
Toprak azlığı/Land scarcity		1	1.4
Ulaşım/Transportation		4	5.7
Verim/Yield		3	4.2
İşçi/Employee		2	2.8
Bakım zorluğu/Maintenance difficulty		1	1.4
Fikrim yok/No idea	7	10.0	
Toplam/Total	70	100.0	

Sonuç

Nüfusun büyüklüğünün, bileşiminin ve dağılımının toplum üzerindeki etkilerini ele alan nüfus bilimi, az gelişmiş bölgelerde ortaya çıkan besin sağlama, sağlık hizmetleri, barınma ve eğitim gibi problemleri anlamamıza yardımcı olması vesilesiyle günümüzde de önemini koruyan bir alandır. Bu özelliği sebebi ile nüfus birçok bilim dalının da ilgi alanına girmektedir. Demografik verilerin kullanımı, toplumların bahsi geçen sorunlarını tespit edip çözümler üretebilmek için, gerekli analizlerin yapılmasına yardımcı olmaktadır. Bu çalışmada benzer amaçlar doğrultusunda, Akdeniz Bölgesi'nde yer alan Isparta ilinin Yalvaç'a bağlı Yağcılar, İleği ve Hisarardı köylerinin sosyo-demografik yapıları incelenerek bölgenin sosyal, demografik ve ekonomik yapısı tahlil edilmeye çalışılmıştır.

Köylerdeki hane sayısı, nüfus ile orantılı olarak Yağcılar'da 327, Hisarardı'da 320 ve İleği'de 50'dir. Çalışmada kullanılan veriler seçili üç köyde bulunan 70 haneden anket yöntemi ile toplanmıştır. Toplam 58 erkek ve 12 kadın bireyle yapılan çalışmanın içeriğinde köylerin demografik yapısı, bireylerin ikametgâh bilgileri, sosyal ve ev hayatına ilişkin bilgiler ve köylerin temel sorunları yer almaktadır.

Anket sonuçlarından elde edilen bilgiler ışığında, yaş grubu dağılımına göre katılımcıların en fazla 22-30 yaş grubunun içerisinde yer aldığı görülmektedir. Bu da bize çalışmanın yapıldığı bölgenin nüfusunun genç nüfus olarak kabul edilebileceğini göstermektedir. Çoğunluğu evli ve lise mezunu olan bireylerin meslek dağılımlarında ilk sırayı çiftçilik sonrasında ise işçilik almaktadır. Gelir düzeyleri 800-1500 TL arasında olan katılımcıların sayısı da oldukça fazladır. 2250 TL'den fazla kazanan bireylerin sayısı ise sadece 15'dir. SSK ve Bağ-Kur'a kayıtlı birey oranı da %85'i bulmaktadır. Diğer yandan köyün en önemli sorunu olarak eğitim ve işsizlik görülmektedir. Oldukça genç nüfus olmasına karşın bu kişilerin gelir seviyeleri düşüktür. Gerek gelir düşüklüğü ve gerekse işsizlik genç kişileri göçe zorlamaktadır. Genç nüfusun göç etmesi ise ana geçim kaynağı

olan tarımsal üretimde yaşlıların kalması anlamına gelir ki bu durum da daha başka sorunlar doğuracaktır. Bu bilgiler bölgede göçün önlenmesi ve bölgenin kalkınması için ekonomik olarak gelir artırıcı önlemlerin alınmasını ve eğitim olanaklarının artırılması gerektiğini göstermektedir. Bunun için özellikle istihdamın artırılmasına yönelik olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından mesleki eğitimlerin bölgede açılması hem işsizlik sorununu hem de gelir seviyesini artıracak ve göçü bir derece önleyebilecektir.

Araştırma bulgularına göre, çalışma alanında yaş grupları ve eğitim durumları ile gelir düzeyleri arasındaki ilişkiye bakıldığında istatistiksel olarak bir farklılık görülmezken, cinsiyet ile gelir düzeyleri arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Buradan erkek bireylerin kadın bireylere nazaran daha yüksek gelir düzeyine sahip oldukları sonucu ortaya çıkmıştır. Özellikle kadınların istihdamına yönelik önlemler alınmalıdır. Kadınlara yönelik olarak gelir getirici faaliyetlere yönlendirecek finansal kolaylıklar sağlanmalıdır. Yaş, cinsiyet ve meslek arasındaki ilişkiye bakıldığında ise işçilerin tamamına yakınının 22-30 yaş grubunda yer aldığı, çiftçilerin ise genellikle 31-40 yaş aralığında ve erkek olduğu görülmüştür. Bu bilgi yeni neslin tarımdan geçimini sağlayamadığı ve işçiliğe yöneldiğini göstermektedir. Ayrıca yaş, cinsiyet ve medeni durum arasındaki ilişki ele alındığında, 22-30 yaş grubundaki kadın bireylerin genellikle bekâr oldukları belirlenmiştir.

Kaynaklar

- Birleşmiş Milletler, 2013. World Population Prospects: The 2012 Revision, Highlights and Advance Tables. Birleşmiş Milletler, New York.
- Çetin, T., 2003. Yalvaç Şehrinde Nüfus Hareketleri, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 23, Sayı: 2, s. 1-22.
- Gümüş, E., 1998. Türkiye'nin Nüfusu. Türkiye Coğrafyası İçinde Bölüm, Editör: Prof. Dr. Nuray Serter, Anadolu Üniversitesi Yayınları, No:

- 1069, Açık Öğretim Fakültesi Yayınları No: 594, Eskişehir.
- Sharma R. K., 2007. Demography and Population Problems, Atlantic Publishers, Delhi.
- Sümbüllüoğlu, K., Sümbüllüoğlu, V., 1997. Biyoistatistik. Hatipoğlu Yayın Evi. Ankara.
- TÜİK, 2013. Türkiye İstatistik Kurumu, Nüfus ve Demografi, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, Online: http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1059 (15 Ekim 2013).
- TÜİK, 2015. Türkiye İstatistik Kurumu, Nüfus ve Demografi, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, Online: http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1059 (21 Mayıs 2015).
- Yamane, T., 1967. Elementary Sampling Theory. Prentice-Hall, Inc. Englewood Cliffs. New Jersey.
- Yılmaz, A., 2005. Türkiye’de İşsiz Nüfus, Fırat Üniversitesi SB Dergisi, 15(1), 43-56.